

Beérkezett könyvek, folyóiratok

KÁROLY SÁNDOR: Az értelmező és az értelmezői mondat a magyarban. Bp. 1958, Akadémiai Kiadó. 78 l. Nyelvtudományi Értekezések 16. sz.

Magyar hangtani dolgozatok. Tanulmánygyűjtemény. Szerkesztette: BENKŐ LORÁND. Bp. 1958, Akadémiai Kiadó. 160 l. Nyelvtudományi Értekezések 17. sz. [Tart.: BÁRCZI GÉZA: Búcsú Hegedűs Lajostól; HEGEDŰS LAJOS: Újabb vizsgálatok a magyar affrikáták köréből; FÓNAGY IVÁN—HERMANN IMRE: A hangerő önvezérlése; MAGDICS KLÁRA: A bukovinai magyar telepesek hanglejtése; BENKŐ LORÁND: A hangsúly módosító hatása a keleti magyar nyelvjárásokban; IMRE SAMU: Egy közös nyelv-Atlasz-kiszállás néhány hangtani tanulsága; TÖRÖK GÁBOR: A nyelvjárások köznyelvsődésének hangtanához; SZÉPE GYÖRGY: Vegyes magánhangzójú szavaink illeszkedésének kérdéséhez; VÉRTES O. ANDRÁS: A hangkapcsolódások osztályozásáról; DEME LÁSZLÓ: A hang négy tulajdonságának fonológiai felhasználásához; ANTAL LÁSZLÓ: A fonológiai gondolkodás egyik korai dokumentuma.]

FÓNAGY IVÁN: A hangsúlyról. Bp. 1958, Akadémiai Kiadó. 76 l. Nyelvtudományi Értekezések 18. sz.

PAPP ISTVÁN: Finn nyelvtan. II. kiadás. Bp. 1958, Tankönyvkiadó. 175 l.

Űriszék. XVI—XVII. századi perszövegek. Szerkesztette: VARGA ENDRE. Bp. 1958, Akadémiai Kiadó. 1104 l.

A magyarok elődeiről és a honfoglalásról. Kortársak és krónikások híradásai. Sajtó alá rendezte: GYÖRFFY GYÖRGY. Bp. 1958, Gondolat Kiadó. 266 l., 10 tábla, térk. Nemzeti Könyvtár.

Lengyel—magyar szótár. Szerkesztette az Akadémiai Kiadó szótárszerkesztősége DR. CSORBA TIBOR vezetésével. Bp. 1958, Akadémiai Kiadó. XXIII + 976 l.

SÍPOS, ISTVÁN: Geschichte der slowakischen Mundarten der Huta- und Hámor-Gemeinden des Bükk-Gebirges. Bp. 1958, Akadémiai Kiadó. 344 l.

Acta Linguistica Acad. Scient. Hung. T. VII (1958), fasc. 3—4. [A tartalomból: HAJDÚ P.: Noch einmal über den Stimmbandverschlusslaut im Jurakischen; N. SEBESTYÉN I.: Die possessiven Fügungen im Samojedischen und das Problem des uralischen Genitivs II.; MOÓR E.: Die Ausbildung des urungarischen Volkes im Lichte der Laut- und Wortgeschichte III.]

Magyar Nyelv LIV. (1958) évf. 3—4. sz. [A tartalomból: A. SAUVAGEOT: A predikatív viszony kérdéséhez; LICETI LAJOS: A török szófejtés és török jövevényszavaink; CSUPOR ZOLTÁN MIHÁLY: Sajnovics János életrajzához; K. SAL ÉVA: Megjegyzések a rúd, a szer és a vásik etimológiájához.]

Ethnographia. LXIX. évf. 1. sz. Budapest 1958. [A tartalomból: VISNYEVSKIJ B.: Ugorok nyomai az Urál hegység nyugati oldalán.]

Századok 1958. évf. 5—6. sz. [A tartalomból: GYÖRFFY GYÖRGY: A magyar nemzetségtől a vármegyéig, a törzstől az orszáig II.]

DONNER, KAI: Ketica. II. Supplement. Bearbeitet und herausgegeben von AULIS J. JOKI. Helsinki 1958. 35 l. (MSFOu. CVIII/2).

KANNISTO, ARTTURI: Wogulische Volksdichtung IV: Bärenlieder. Bearbeitet und herausgegeben von MATTI LIMOLA. Helsinki 1958. 551 l. (MSFOu. CXIV).

SCHLACHTER, WOLFGANG: Wörterbuch des Waldlappendialekts von Malá und Texte zur Ethnographie. Helsinki 1958. XIX + 294 l. (Lexica Societatis Fenno-Ugricae XIV).

Suomalais-ugrilainen tarkekirjoitus. II. kiad. Szerk.: ANTTI SOVIJÄRVI és REINO PELTOLA. Helsinki 1958, 11 l. (Publications Inst. Phonetic Univ. Helsingiensis 9.)

TOIVONEN, Y. H.—ITKONEN, ERKKI—JOKI, AULIS J.: Suomen kielen etymologinen sanakirja II. Helsinki 1958. 205—480 l. (Lexica Societatis Fenno-Ugricae XII/2.)

VIRTARANTA; PERTTI: Pääpainollisen tavun jälkeisen soinnillisen dentaalispirantin edustus Suomen murteissa. Helsinki 1958. 269 l. (SKST. 252.)

HAKULINEN, LAURI: Sanojen sanottavaa: Kirjoitelmia Suomen kielestä ja suomalaisen sanomisen taidosta. Helsinki 1958, SKS. 132 l. (Tietolipas 16.)

Journal de la Société Finno-Ougrienne LX. (1958). [A tartalomból: AALTO, PENTTI: Suomalais-ugrilainen Seura 1933—1958; REGULY ANTAL: Valtalais-muistiinpanot 1831. Julkaisut SULO HALTONEN; ITKONEN, T. I.: Über die skandinavischen Lehnwörter im Kolta- und Kolalappischen; RAVILA, PAAVO: Die Ursprache als Grundbegriff der Sprachgeschichte; тó.: Die Einheit der Sprachwissenschaft; POSTI, LAURI: Zur Geschichte des Wandels $k > tš$ im Wotischen.]

Finnisch-ugrische Forschungen Bd. XXXIII, Heft 1—2. 1958. 284 l. [A tartalomból: SCHLACHTER, WOLFGANG: Partitiv und Inkongruenz beim Subjekt des Finnischen; WICKMAN, BO: Bemerkungen zur jurakischen Lautlehre; SAUVAGEOT, AURÉLIE: Statistique de fréquence et grammairale comparée; MÉSZÖLY GEDEON: Die Rolle des Diminutivsuffix k in der ungarischen und wogulischen deverbalen Zeitwörterbildung; MUST, HILDEGARD: Distinctive Duration of Speech Sounds in Estonian; FUCHS, D. R.: Etymologisches aus den permischen Sprachen.]

Virittäjä 62. évf. (1958) 4. f. [A tartalomból: SOVIJÄRVI, ANTTI: Alustavia mit-taushavaintoja Suomen yleiskielen sanapainosta.]

Kotiseutu 1958. évf. 8. sz. [A tartalomból: K. KOVÁCS LÁSZLÓ: Unkarin kansatie-teen nykyiset tehtävät ja ongelmat.]

COLLINDER, BJÖRN: Språkforskningens plats i vetenskapernas republik. Uppsala 1958. Kny. < Kungl. Vetenskaps-Societeten Årsbok 1958 : 55—69.

MÄGISTE, JULIUS: Idasooime-ugri rahvaist, keelist ja kirjandusist. Lund 1958, 32 l. (Finsk-Ugriska Småskrifter 1. sz.)

OINAS, FELIX: Russian and Eastern Balto-Finnic Linguistic Contacts. Kny. < American Contributions to the IV. International Congress of Slavistics. 1958. 12 l.

RAUN, ALO: Word stress in Estonian. Kny. < *Lingua* VII. (1958), 349—355.

SEBEOK, THOMAS A.—BREWSTER, PAUL G.: Studies in Chereim Vol. 6: Games. Bloomington 1958, Indiana Univ. Press. XI, 123 l. (Indiana University Publications, Folklore Series No. 11).

Der Münchener Kodex I. Herausgegeben von JULIUS VON FARKAS. Wiesbaden 1958, O. Harrassowitz. [8] 38 [2] l., 112 t. (Ural-Altäische Bibliothek VI).

Ural-Altäische Jahrbücher Bd. XXX (1958), Heft 3—4. [A tartalomból: J. VON FARKAS: Zur Orthographie und Geschichte des Münchener Kodex; L. KETTUNEN: Bemerkungen zum etymologischen Wörterbuch Y. H. Toivonens; O. IKOLA: Eine neue finnische Grammatik; G. STIPA: Zur syrjänischen Sprachgeschichte; NAGY JENŐ: Sprachatlas der ungarischen Mundarten in der Rumänischen Volksrepublik.]

Orbis T. VII. No 2 (1958) [A tartalomból: GY. MÁRTON: L'activité de la chaire de langue hongroise de l'Université Bolyai concernant la rédaction d'atlas dialectaux; O. G. TAILLEUR: Un îlot basco-caucasien en Sibérie: Les langues iénisséiennes; R. AUSTERLITZ: Vocatif et impératif en ghiliak.]

Bulletin de la Société de Linguistique de Paris 1957—8. évf. fasc. 1. [A tartalomból: E. BENVENISTE: La phrase relative, problème de syntaxe générale; A. MARTINET: Substance phonique et traits distinctifs; L. J. PRIETO: D'une asymétrie entre le plan de l'expression et le plan du contenu de la langue.]

Slovensko—madarský slovník. Szlovák—magyar szótár. Bratislava 1958, Slovenské Pedagogické Nakladateľstvo. 549 l.

Крейнович, Е. А.: Юкагирский язык. Москва—Ленинград 1958, АН. 288 l.

Keel ja Kirjandus XI. ENSV Teaduste Akadeemia ja ENSV Kirjanike Liidu Ajakiri. Tallinn 1958. [A tartalomból: ARISTE, P.: Metanallüüsi osa keele arengus.]

Вопросы Языкознания 1958. évf. 6. sz. [A tartalomból: Е. А. Крейнович: Об инкорпорировании в нивхском языке; Я. Б. Крупаткин: Две проблемы исторической фонологии.]

Вопросы славянского языкознания вып. 3 (1958). [A tartalomból: Т. Лер-Славинский: Балто-славянская языковая общность и проблема этногенеза славян; Е. Курилович: О балто-славянском языковом единстве; О. Н. Трубачев: Из истории табуистических названий.]

Известия АН СССР. Отделение литературы и языка. т. XVII. (1958) вып. 6. [A tartalomból: П. Я. Скорик: К вопросу о сравнительном изучении чукотско-камчатских языков.]

Институт Языкознания. Доклады и Сообщения XI (1958). [A tartalomból: Н. М. Терещенко: К вопросу о происхождении послелогов; П. Я. Скорик: К вопросу о составе фонем чукотского языка.]

A MAGYAR NYELV ÉRTELMEZŐ SZÓTÁRA

Szerkeszti a Magyar Tudományos Akadémia Nyelvtudományi Intézete

6 kötet

biblianyomó papíron, egészvászon-kötésben

60 000 címszó

közkeletű jelentéseinek és értelemárnyalatainak rövid, közérthető, körülíró magyarázata; ezenfelül számos összetétel, származékszó, állandósult szókapcsolat, szólás, közmondás értelmezése, összesen kb.

250 000 nyelvi adat

értelmének megbízható, tudományos kifejtése

Nélkülözhetetlen tanácsadó

a jó magyar kiejtés

a helyesírás,

a nyelvhelyesség,

a stílusztikai érték

kérdéseiben is nemcsak a szakemberek, hanem minden magyarul beszélő, író, olvasó ember számára

Megjelenik

AZ AKADÉMIAI KIADÓNÁL

1959 nyaratól kezdve, 4—5 hónapos időközökben

TARTALOM

DEME LÁSZLÓ: A saussure-i tanítások magyar visszhangjához	3
FODOR ISTVÁN: A nyelvtani nem kialakulása II.....	29
KLEMM I. ANTAL: A mondat és a mondatrészek eredete	45
FOKOS DÁVID: Etimológiai észrevételek	53
KOVÁCS FERENC: A magyar <i>húsz</i> 'viginti' számnév etimológiájának kérdéséhez	65
RADANOVICS KÁROLY: Adalékok a permi nyelvek alaktanához	79

KISEBB KÖZLEMÉNYEK

BEKE ÖDÖN: A manysi birtokos dativus	86
LAKÓ GYÖRGY: Az északi-manysi névmások fejlődéstörténetéhez	89
RADANOVICS KÁROLY: Mutatvány a komi nyelv felső-vicsegdai nyelvjárásából	95
BENKŐ LÁSZLÓ: A kötőszó nélküli összetett mondatok kérdéséről.....	99
KISS LAJOS: <i>Móva</i>	106

ISMERTETÉSEK, SZEMLE

LAKÓ GYÖRGY—HAJDÚ PÉTER: 75 éves a Finnugor Társaság	108
VÉRTES O. ANDRÁS: Hegedüs Lajos	111
ERDŐDI JÓZSEF: V. M. Vasziljev mari nyelvész 75 éves	115
MARTINKÓ ANDRÁS: <i>P. Guiraud, La Sémantique</i>	116
KÁLMÁN BÉLA: Az újabb észt nyelvészeti irodalom	119
KÁLMÁN BÉLA: Újabb tanulmányok orosz—obi-ugor nyelvi érintkezésekről	124
RADANOVICS KÁROLY: Ural-Altäische Jahrbücher	125
GÁLDI LÁSZLÓ: <i>R. Austerlitz, Ob-Ugric Metrics</i>	131
LÁSZLÓ GYULA: Очерки по истории Коми АССР	136
HUTTERER MIKLÓS: A germán őstörténeti kutatások újabb credményei	139
BALÁZS JÁNOS: <i>Hexendorj Edit</i> , Szótanulmányok a szellemi élet középkori magyar kifejezésanyagának köréből	142
KELEMEN JÓZSEF: A Magyar Nyelv XXVI—L. évfolyamának Mutatója	145
REYCHMAN, JAN: Finnugor tanulmányok Lengyelországban	150
B. LÓRINCZY ÉVA: <i>Vértés Edit</i> „A keleti-osztják névmásragozás” című kandi- dátusi disszertációjának vitája	153
Beérkezett irodalom	158

Ára 16,— Ft

Előfizetési ára egy évre 28,— Ft

Az Akadémiai Kiadó kiadásában megjelenik:

D. R. Fokos-Fuchs

SYRJÄNISCHES WÖRTERBUCH I-II.

Ára: 350,— Ft

✱

Végh József

ŐRSÉGI ÉS HETÉSI NYELVATLASZ

Ára: 100,— Ft

✱